

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

Előfizetési árak:

Helyben	Vidéken
Égész évre . . . 12 frt	Égész évre . . . 14 frt
Fél évre . . . 6 „	Fél évre . . . 7 „
Negyed évre . . . 3 „	Negyed évre . . . 3.50
Egy hóra . . . 1 „	Egy hóra . . . 1.20

Egyes szám ára helyben 5 kr., vidéken 6 kr.

Hirdetések díja:

Nyolcz hasábos petitosr egyszeri hirdetésnél 6 kr.
Minden következőnél . . . . . 4 „
Bélyegdíj külön . . . . . 30 „
Nyiltér sora . . . . . 15 „

Szerkesztőség:
Az arad-ésanádi egyesült vasutak palotájában, havá a lap szellemi részét illető közlemények intézendők.
Bérméltelen leveleket csak ismert kézfől fogadunk el.
Kéziratokat vissza nem küldünk.

Kiadóhivatal:
Az „Aradi Nyomdatársaság”, az arad-ésanádi egyesült vasutak palotájában van, havá hirdetések, előfizetési pénsek és a kiadás körüli panaszok bérmentre küldendők.

Közgyűlés előtt.

Arad, augusztus 12.

Hogy mennyire életképes a városi törvényhatóságok alkotmányos szervezete még a mostani átmenetes stádiumában is, azt mindannyiszor tapasztalhatjuk, valahányszor a közgyűlési tárgysorozatra kitűzött ügyekkel csak egy kissé is behatóbban foglalkozunk. Szászor és ezerszer meg volt mondva, hogy az írott törvény holt betű és csak a végrehajlás mikéntje adja meg neki a végleges jellegét. Kétségtelen, hogy munitcipiumaink önkormányzati jogkörét az államalkotás aggságai s a nemzetiségi ellenhatások festett réme mind szűkebbre szorították, s hogy most már e részben a jogok összességére nézve ott vagyunk, amire a német szokta mondani: „A megélésre kevés, az éhenhalásra sok.”

Igy a mostani közgyűlés tárgyai is éppen nem valami nagy jelentőségűek, ha abszolút értékben mérlegeljük őket, s mégis — kezeinket szívünkre tevé — nem igen szeretnők, ha nélkülünk intéznék el azokat. Mert hát miből áll tulajdonképpen az élet? Bizony nem egyes katasztrófák kölcsönhatásából, hanem apró kis — látszólag jelentéktelen köznapi — események láncolatából.

A mostani közgyűlés kitűzött ügyeire vetett első tekintet hasonló reflexiókat kelt bennünk. A Marost átkapcsoló vashidak kérdése oly sokoldalú érdeket, kivételében a városra nézve oly fontos alternatívákat foglal magában, hogy valóságilag alig képzelhető az ügy végleges elintézése a polgárság hozzájárulása nélkül. A ma tartott előértekezleten oly sok és megszívelendő ötlet merült fel e kérdésben, hogy csak elismeréssel kell adoznunk a tanács ama határozatának, mely elfogva ez a döntést a közgyűlésen a részletesebb tervek betérjesztésének idejére indítványozza elhalasztani. Az előértekezlet egészen helyes szempontokból már most kimondotta, hogy a hidakat a város csak saját rezsijében építheti. Mert hiszen, eltekintve a pénzügyi szempontoktól, az összeköttetés Új-Araddal a végén mégis csak azt czélozza, hogy a szomszéd mezőváros oly szer ves összeköttetésbe hozassék Araddal, mely a végleges egyesítést idő-

vel lehetővé tegye; ez pedig csak úgy képzelhető, ha Aradvárosa fentartja magának a hidakon át való közlekedés akadályainak — bár áldozatok árán való — megszüntetését, mi lehetetlen volna, ha a kincstár magának tartaná fenn a vámszedés jogát. Egészen helyes elvet mondott ki tehát az előértekezlet, midőn a hidak kiépítésére saját rezsiiben óhajt vállalkozni.

Hasonló — bár látszólag kevésbé fontos — gyakorlati jelentőséggel bír az előértekezletnek ama határozata, hogy a polgári iskolákba járó olyan tanulóktól, kik a tankötelezettséggel járó időkoron túl vannak, a tandíjelengedés kedvezményét megvonni javálja. Első tekintetre úgy látszik, mintha ezen határozat a humanizmus elveibe ütköznék, s tisztán a városi pénzért érdeket tartotta volna szem előtt. Gyakorlatilag azonban másként áll a dolog. A polgáriszkolai intézmény tulajdonképpen célja az volt, hogy az ipari és kereskedelmi pályára iskolázott növendékeket neveljen. E végcélát azonban az élet meghazudtolja, s a polgári iskolákat végzett tanulók a rendelkezésül álló statisztikai adatok tanúsága szerint mindenre inkább vállalkoznak, mint a fizikai munkával kezdődő életpályára, s mentől kevesebb polgáriszkolai végzett tanuló hajlandó akár az ipari, akár a kereskedelmi pályára lépni. Igy az a veszedelem, melyet a középiskolai oktatás mozdít elő, s mely a munkakerülő proletariatus előmozdításában rejlik, a polgáriszkolai oktatásban is nyilvánult, s a javaslatba hozott rendszabály bizonyára jótékony orvoslattal fog bizonyulni.

Még több kisebb-nagyobb fontos- ságu ügy lett az előértekezleten megvitatva, és remélhetőleg ezen előleges megbeszélés nagyban fog hozzájárulni ahhoz, hogy amaz ügyek a közgyűlésen helyes elintéztetésüket nyerjék.

A magyar fegyvergyár puskái. A magyar fegyvergyár tudvalevőleg újabbban 50 új ismételő fegyvert szállított be, amelyeket a bécsi arsenalban megvizsgáltak s konstataálták, hogy teljesen használhatatlanok. Ez az eredmény egy szakembert sem lephetett meg, mert mint a „B. C.” jelenti, az 50 fegyvert ugyanazon anyagból állították össze,

amelyből az első 20 fegyver készült. A magyar puskák egyes alkatrészei nem cserélhetők ki és így ez ökből is alkalmatlanok. De nagyobb baj az, hogy az aczél teljességgel megbizhatlan és értéktelen. A magyar fegyvergyár ugyanazt a nyers anyagot dolgozta fel, amelyet Steyrben használnak, csak hogy úgy látszik, hogy a magyar gyár még nem ismeri az aczélkeményítés igazi módját. Másképp nem volna megfeythető, hogy miért nem állják ki e fegyverek a töltények fészere. A cső rendszeren egy pár lövés után veszélyes repedéseket és hasadásokat mutat. Tényleg az aczél Steyrben csaknem kizárólag faszénnel, a budapesti gyárban ellenben kőszénnel állítják elő. Lehetőség, hogy ez idezi elő a különbséget. A bécsi arsenal altisztjei, akik évek óta új fegyverekkel tesznek lökiserleteket, mertegnek a budapesti fegyverektől, ott ezekről a závarzat aczélrugója, még a lövés előtt, üvegként lepatann és a fegyver főalkatrésze, a töltény-ür, 50-60 lövés után kettéhasad. — Külömben az 50 mintafegyver egy részének megvizsgálását még folytatják. A honvédelmi miniszter a honvédség részére még szükséges 75,000 fegyver szállítására vonatkozólag augusztus végén dönt.

A jövő évi költségvetés. A „Pol. Corr.” budapesti levelezője azt a véleményét fejezi ki, hogy a már nagyjában és lényegében egybeállított jövő évi költségvetés igen kedvezően fog fogadtatni, noha a jelentékeny többlet irányuló vérmes várakozások nem igen valósulnak meg. Ennek oka pedig, a határozottan kedvező bevételek mellett, az hogy az egyes miniszterek reformterveivel összefüggésben elmaradhatatlannak lesznek a póthitelek. Igen figyelemre méltó körülmény a jövő évi állami költségvetés megítélésénél az, hogy az államjóságok eladása, mely mindenha kényes oldala volt a magyar államháztartásnak, a pénzügyi kormányzat dícsérendő kezdeményezésére, meg fog szorítani, s az e czimen felvett bevételek apaszatni fognak: Az állam pénzügyeinek tartós és fokozatos javulásából, amit a jövő évi költségvetés is igazolni fog, biztosan szabad azt is remélni, hogy a bevételi tételek közül „az állami jóságok eladása” nemsokára is már teljesen hiányozni fog.

Baltik és a panszlávok. A turóczen-mártoni „Narodnie Noviny” még csak mostir Baltik püspök beiktatásáról a lap teljesen meg van elégedve a püspök programnyilatkozataival, ezeket hazafisági szempontból is kifogástalanoknak találva. Annál inkább csodálkozhat tehát azon, mondja, hogy a magyar sajtó a „világos, minden kétséget kizáró” nyilatkozatokat is gyanúsítja, úgy

tüntetvén fel a dolgot, mintha a püspök másképp beszélt volna! A „N. N.” erre azt feleli, hogy nem minden budapesti szerkesztőségben ismerik a jelszót: „A becsületes ember hisz a becsületesnek.” A „N. N.” mondja tovább, arról győződött meg, hogy egyes emberek rögtön megszólalnak, befeketítik, megsejtölni és denuncziálni, ha tót szóra nyitotta ki száját, mintha csak mániában szenvednének.

Azt hisszük, hogy e megjegyzések reprodukálásában benne van a válasz is.

A kiállításról.

A kiállítás látogatottsága nem szűnik, sőt a vasárnapi különvonatok nagyban emelték azt. Mint bennünket magánaton értesítenek, Szegedről óriási számban készülnek a jövő vasárnap Aradra a kiállítás megsejtelésére.

Hétfőn déltől kedden délig volt a nappali látogatók száma 850, az estielé 125, összesen . . . . . 977.

Az eddigi látogatók száma . . . 17,550.
Összesen . . . . . 18,527.

A kiállítás főépületében tegnap helyezték el azt a díszes üvegsekrényt, melyben a kiállítás főnyereménye van elhelyezve. A gyönyörű tárgyak becsülete válnak az aradi Assaei-czégnek.

A kiállítási bizottság közelebb fogja megvásárolni a kiállítás többi nyeremény-tárgyait is.

Wallfisch Ármín banküzletének kirakatában folyton ki van téve az a 300 darab arany, melylyel a főnyereményt esetleg visszaváltják.

A kiállítási sorsjegyek elárúsítása és szétküldése folyamatban van s a sorsjegyek igen nagy kelendőségnek örvendenek, különösen mióta a szép főnyeremény szemlélhető a kiállításban.

Tegnap délelőtt igen kellemes meglepetés érte a kiállítást látogató közönséget: Bartóky László bájos és finom műveltségű leánya Mathild kisasszony játszott egy kiállítási zongorán. A kisasszony valóságos művész a billentyűkön s a közönség nagy tetszését nyerte ki.

A király születésnapjának és Szent-István napjának megünnepelésére a kiállításban is ugyancsak készülnek. Rengeteg menyiségű lampiont és méceset szereztek be, s a rendezendő kertü ünnepély igen fényesnek ígérkezik.

AZ „ARADI KÖZLÖNY” TÁRCZÁJA.

Augusztus 13.

Szemle-ut a kiállításon.

— Az „Aradi Közlöny” szakreferenseitől. —

III.

Nők a kiállításon.

Irta: Hoske Kálmán.

Kiállításunk egyik legérdekesebb része bizonyára a női kézimunkák s házi iparcikkék, melyek az iparszarnok jobb- oldalán egészen betöltik. Válogatott izlés taláható mindenütt, párosulva a legnagyobb képzettséggel. Tetszetős formák, mondhatjuk utólráshetlen szép szövetek s néhol a tulcspangásához közeli elegancia.

Mindjárt az első fülke a polgári felsőbb leányiskola növendékeinek szebbnél-szebb munkáival van telve, gyönyörködteve a szemelőt. Figyelmünket legelőbb is leköti Steinitzer Luiza kézimunka-tanítónő művészi izlésű asztaltulatója két himzéssel és egy remek pantes. Mellette van Rónai Dezi két szalon-asztala aquarell-festéssel; az egyik, melyre szederág van festve, kiváló izlés és művészi ügyességet talalunk, és ugyanezt mondhatjuk Gyurkovics Pannika festett legyezőjéről s gyönyörű pamlag-vánkosairól is. Igazán meglepő siker, amit Steinitzer Jenny k. a. (kár, hogy ő nem vett részt művészi tárgyaival) elért a fafestés tanításával; oly csinos apróságok, mint Veiler, Heintz, Deutsch, Spitzer növendékek legyező képeketei, tobozai és tányérai, ritkán dicsérhetnek dilettáns kezét. Csinos még Drescher Jenny kis képe is. Legutóljára említem azt, akit ugyan az első hely illetne meg: Vásárhelyi Janka urhölgyet. Műveit szemlélve, eszünkbe jut a franciaia mondás: „Le style c'est la personne.” Az

a báj, ami az ő tárgyain előmlik, dicséri mesterét. Remek kis zsebkendőtartója, melyre marguerittek vannak festve, pamlag-vánkosára rózsákkal, mely a kiállítási sorjáték legértékesebb darabja, s falgelyezőjén a virágok frissességét lehelnek.

Kitünő kalotaszegi imitációk Teluki és Hack növendékek asztaltulatói és Krausan szmirna-szönyege. Egy ezüst filigrán munka Rosenberga Ella ügyességét dicséri, szintegy Scherfenecker Irmát bullion s Heintzot filet gupure himzése. Nagy türelemről tanuskodik Kemenszky Katinka terítője.

A második fülke Városcopy nővérek ipariszkolája kitünő tanítónőjeinek fáradságát dicséri. A legszebb összeállítás köti lo figyelmünket. Itt legelőbb is Galizenstein tanítónő kályha-ellenzője s Városcopy Gizella kisasszony asztalkája érdemel megemlést. Nagy türelemmel dolgozhatott Schlesinger Fanny k. a. kinek munkái egy egész oldalfalat beborítanak s a szép, a csepp kis Kozma Jolánka egy csinosan festett konzola. Fehér himzések igen csinosak vannak Mayer, Kohn, Opasits, Leichter és Czeizler növendékektől, s kalotaszegi és vágvölgyi néphimzés-utánzatok vannak Kupsa, Lechner és Mosonyi Annától. Egy ökölnyi apróság, a Halaványa növendék, ritka ügyesség-gel himzett védkendőket állít ki. Vannak még ez intézet munkái közt csinos nádes sásfonások, könyvkötések, bronzfestés, szalmafonás és fafaragás. Ugy hiszem, mindezek eléggé tanuskodnak tanítónőjük sokoldalúsága és türelméről.

A két fülke között a tanítóképző intézet rajzai vannak felszegezve, melyek közül Urhegyi Alajos kiváló ügyességű rajzai érdemelnek említést. A következő fülke Glück kézimunka-

kereskedő izlését dicséri, kinél az éppen olyan divatos, mint csinos kalotaszegi varrottások is láthatók.

Kotzné orosz kézimunkái olyanok, hogy nem lehet szebbet s izléesebbet képzelni sem. Mellette vannak Kertay Ilona kisasszony porcellánjai, melyek disztügvált izlést s ügyes kezelést mutatnak; ugyanezt tapasztaljuk Istvánfy Anna réztányúrain is. Tisztult, előkelő izlésű a Kertay kisasszony remek ol-tárpárnája, Veininger és Tones kisasszonyok aranyhimzése. Leköti figyelmünket Dangelné nagy szorgalommal készített csipke-zsebkendője, Antalffy Boriska csinos szönyege s Engelné urnó (Pécs) műszövesztői czikkei.

Most odaérünk a kézimunka-kiállítás „partie brillante”-jához, a csabai háziiparcikkék három fülkéjéhez, melyeket Bartóky Lászlóné urnó s leánya Mathild kisasszony rendeztek be kitünő izléssel. A legszebb összeállításban s a redőzések tetszetős formáival tárul elénk a sok kézimunka. Ez a sok szép tárgy az izlés sokféle gyártmányaival meghódít, mi pedig nem vagyunk képesek hatása alól elvonni magunkat. Kereskedőink mégis drágán hozatják a külföldi szellem és szorgalom gyümölcseit.

Az első sátor a remek szönyegeknek egész halmazát tárja elénk, melyek Kovalszky Sarolta urnó felügyelete alatt készülték Eleméren. A második fülke telve sok szép himzéssel és műszövesztői tárgyakkal, melyek közül legelőbb is egy csinos kis sátor, gyönyörű kis budoár-berendezéssel tünik fel. E csinos darabok szövészeti része Haan Gizella urhölgy kitünő izléséről, csomózása Serecs Gyuláné urnó s az aranyrojtózás Spitzer Janka urhölgy ügyességéről tanuskodik. Itt látjuk egy albumban Vidovszky Ferenczné Lauer Ida 400-

féle csipke-mintáját is; azt hiszem, itt már nem kell a türelmet s szorgalmat méltatnom. A kiállított türil-közök, sárga selyemhimzéssel, Achime Etel és Mikó Mariska izléses modorát bámulatják. Máli Aranka kötött terítői, Garné sátra, Bartóky Mathild apró báronykozczkákából álló asztaltulatója, Petkóné vágvölgyi minta után készült terítői oly szépek, minőköt ritkán talalunk. Itt van egy pongyola is, művészi szövésű tablierrel, melyet Kristyóry Jánosné urnó vett meg s Kun grófné is után-rendelt.

A harmadik fülke díszé Damjanics János özvegyének saját készítésű fonala azon a rokán, melyet a csabai hölgyek ajándékoztak.

Itt vannak Sikerné, a szép Botyánszki Mara himzései, Tóthné szövészete és Krecsmarik Etel kötött terítője, melyek megdöbbenítő izléssel van készítve. S ha hozzáadjuk, hogy e sok szép munka rajzait Bartóky Lászlóné készíté s hogy mily szépek azok, azt a közönség maga méltányolja: e három fülkével végeztünk.

Hunyad megye sátrát Kun István grófné rendezte be nagy gondal, s e résznek legremekebb darabja Wass Hortens grófnő asztalkészlete, mely a grófnő feltünő izlését mutatja. Érdekes darabok a Barcsay Janka urnó tulajdonát képező régi himzések, így egy párnacsucs sárga selyemhimzéssel s egy gyönyörű shawl csep de chin-ből veres selyem-és aranyhimzéssel, mindkettő 1831-ből. Egy egész szekrény van telve ódon tordai párna-betékekkel, melyek mindegyike egy-egy művészi darab. Csinos nagyon a Kun grófné szövődéjéből kiké- rült férfihölgy is.

Az Istvánffy né által berendezett torontáli szoba egész készlete a szemlélő

Külföld.
Helgoland átadása — mint táviratilag már jeleztük — hétfőn történt meg, és a szigetet Vilmos német császár teljes ünneppies- séggel vette birtokába. A császár írásbeli proklamációt intézett a sziget lakossá- gához, majd meg a tengerészkatonához igen meleg hangu beszédet intézett s kitűzette a szigeten a német birodalom lobogóját. A császár mindössze negyedfél órát töltött a szigeten. Délben egy ne- gyeddél 12 óra előtt érkezett meg s dél- után félnegykor már elutazott. A császár érkezéséről, fogadtatásáról, fogadtatásá- ról és a sziget birtokbavételéről még a következőket távirják Helgolandból:

Vilmos császár délben egy negyeddél 12 óra előtt érkezett Helgolandba a „Hohenzollern” nevű hajón; Henrik her- czeg az „Irene” nevű hajón kísérte az uralkodót. A gyakorló-hajóraj és a sziget ágyui üdvözölő lövésekkel fogadták a csá- szárt. A lakosság körében általában ün- nepies, lelkes hangulat uralkodott. Az ün- nepélyes fogadtatás a kikötőhöz mind- végbe a szerint a program szerint, me- lyet a sziget harmincz előkelő polgár- ból alakult bizottság állapított meg. Az egész sziget ünnepi színben volt, s gazdag lo- bogó-ékitések voltak láthatók mindenfelé. A kikötő-hid fejeinél négy óriási német lobogó lengett, a hid karfáit pedig német és helgolandi színű zászlósöszöggel vonták be, s a hidon egész végig zászlók voltak kitűzve. A hidtól a kormányzósági épü- letig vezető út mindenütt pompásan fal volt ékesítve zászlókkal meg virágokkal, ezen- kívül több diadalkaput emeltek az út men- tén. Mikor a császár hajója megérkezett, egyik német hajó zenekara, mely a hid- fönél volt felállítva, rázendítette a német birodalmi himnusz s a sziget ágyui dö- rögtök az üdvözléseket. A hid másik vé- génél 16 fiatal helgolandi leány csimát sorlatot; valamennyi egyforma 6-mézetű diszruhába volt öltözve s rendkívül érde- kes képet nyújtottak. A fiatal hölgyek egy a sziget virágiból a sziget színei szerint összeállított pompás bokréttát nyu- jtottak át a császárnak, aki azt egész ke- gyessen fogadta. A sziget iskolás gyerme- kei is sorlatot csimáltak s a német nem- zeti himnusz énekeltek. A tábori isteni tisztelet után Bötticher miniszter fel- olvasta a császárnak a helgolandi dia- k- hoz intézett proklamációját.

A proklamáció hangulyozza, hogy a helgolandiak békés uton térnek vissza a német haza kötelékébe, ahova a szige- tet történelme, helyzete és kereskedelme utalja. A sziget közjogi helyzetének szá- bályozása, az illetékes testületek alkot- mányos hozzájárulásával a császárnak marad fentartva. Amidőn a császár maga mint utódi nevében ünneppiesesen és minden időre Helgolandot és a hozzá- tartozó részek birtokába veszi, bizalom- mal viseltetik a helgolandiak kipróbált érzülete iránt, hogy a császárhoz és a

előtt az izlésteljes részletek kincsányáját nyitja meg. Az itt összehalmozott remek színházi boák vetélkednek az indiai fá- tyol finomságával s színárnyalatuk is meglepő szép, különösen az elefántesont- sárgásfehér s egy világoskék, melyek szé- lei rojtözva s a szövetben pedig ragyogó aranyfónók és szines selyembandeauk van- nak. A meglepő szép és olcsó zsebkend-ők, melyek széleire svájci modorban apró virágok vannak himezve, nagy ke- lendőségnek örvendenek.

Egy asztal van telve a sarvasi hölgyek munkáival s ezek közül Ha- viár Gyuláné urnó himzései a legszeb- bek. Kiténik még Szigeti Margit szin- dus asztaltulatója.

Bizonyára meglepik a közönséget a Vásárhelyi Janka, Múlek Lajosné és Gaál Jenőné (Pécska) művészi fes- tésű majolikátárgyai. Oly szépet, mint Múlek né asztala, Vásárhelyi Janka ornamentikus és ezimerestáljai és Gaá- né theakészlete és nagy vázái, dilettáns alig hiszem, hogy mutatott volna fel. Hátha még Kosztolányi Imréné, Vörös Vidorné, Remetei Dezsőné urnók (Rozsnyai Jolán) és Laczay Erzi ur- hölgyek is bemutatnák azt a sok szép majolikát, mit összefestettek, bizony nehéz lenne a választás az izléses mun- kák halmazából. Perger Irma porcel- lán-lemezre festett képei is igen szépek. Egy szóval, ez a most sportszerűen üzött iparág meglepő eredményt mu- tató fel.

Az érdeklődés meg nem szűnik a Lengyel Erzi által készített meny- asszonyi fátyol előtt, mely nemsokára Arad egyik legszebb leányának fején fog diszteni. Hász Mariska, Jegesi Ma- riska és Téglassy Ilon himzései, Pankl Mari (Brád) védkendője, Dániel Gabriella függőnye, Helmi Amá-

német hazához hű ragaszkodással fognak viselkedni. A császár viszont a maga részéről a helgolandiaknak és jogaiknak oltalmát és gondoskodást biztosítván, igéri, hogy a hazai törvényeket és szokásokat lehetőleg változtatlanul fenn fogja tartani. Hogy az átmenet az új viszonyokra lehetőleg megkönnyíthessék, a most élő nemzetséget a hadsereg és a tengerészetre nézve fönnálló általános védkötélzettség alól felmentve marad; több évre változatlan marad továbbá a vám-tarifája is. Magánosoknak és testületeknek az angol kormányval szemben fennálló vagyoni igényei érvényben maradnak. A császár kormány ápolni fogja az ősi vallást és öröködni fog az egyház és iskola felett. Vajha a helgolandiaknak a Németországhoz való visszatérés mindenkorra áldására lenne. Adja Isten!

A lakosság élénk tetszéssel fogadta a proklamációt, mire a tengerész-csapatok elvonultak a császár előtt, aki azután a következő beszédet intézte a katonasághoz: „Bajtársak! Négy napja, hogy megünnepeltük a wörthi csata emlékezetes évfordulóját, melyen a német birodalom alapítására az első kalapácsütés megtörtént. Ma ezt a szigetet, mint utolsó darabját a német földnek, bekebelezem a német hazába harcz és vérontás nélkül. Arra van hivatva a sziget, hogy védőbástya legyen; védője a német halászközség és támaszpontja a tengerészeknek; védelme és oltalmazója a német tengerésznek minden ellenség ellen, mely a tengeren mutatkozni merészkedni. Ezennel birtokba veszem e földet, melynek lakóit üdvözölöm, és elrendelem, hogy jelöljék ki a szigeten minden helyet, melyre a tengerészetnek joguk van. A császár beszédének elhangzása után riadó hurrah-kiáltások és a sziget ügyeinek dörgése közt kitűzték a német birodalom és német tengerészet lobogóját, mire a helgolandiak egy küldöttsége átnyújtotta a császárnak a lakosság díszesen kiállított hódeli feliratát. Ez ünnepies aktus után nagy diszlokoma volt, melyet a császár adott, s melyen a jelenlévő hadihajók főbb tisztjei s a sziget élőköltségei vettek részt. A császár délután félhétig a jelen voltak lekesült üdvözlésük között elutazott, s mint egy Wilhelmshaveni távirat jelenti, esti 8 órakor az ottani új kikötőbe érkezett; egy negyed tízkor partra szállt és külön vonalon Berlinbe utazott.

Mint egy másik londoni távirat jelenti, a reggeli lapok Helgoland átadásáról szólnak azt mondják, hogy a sziget átadása zárkózik az angol-német egyezségnek, mely újra megszilárdítja a két fajtákon nemzeti baráti viszonyát. A „Standard” kijelenti, hogy Anglia nem csatlakozott ugyan a harmas szövetséghez, de természetesen olyan, hogy karöltve áll azokkal a hatalmasságokkal, melyek nem titkolva politikájukat, bizonyították Anglia előtt, hogy nincs semmi olyan cselekedet, ami az európai béke fenntartásával megférhetetlen volna.

Legujabb posta.

A Kelet. Amint előre látható volt, a „Velika Srbija” vasárnapi gyűlése kizárólag Ausztria-Magyarország és Bulgária ellen irányult. A gyűlésen közpese számmal vett részt a közönség, mely többnyire onladiunistákból állott. Az egyetelnő, Ilics Dragutin, megnyitó beszédében történelmi adatok nyomán

kimutatni igyekezett, mily régi ellenségeskedéssel van Ausztria Magyarország Szerbia és a szerb nemzet törekvései iránt. — Az elnök felszólította az egybegyűlteket, hogy az egyetelnő erejével hassanak oda, hogy Ausztria-Magyarország rossz szándékát megelintssék s az alapszabályok értelmében fardjanak azon, hogy egyetértés jöjjön létre a vérrokon testvérek közt, lépésről-lépésre visszaveressék az idegen befolyás, ápolitassék a polgári erények minden neme, tartassék fenn a szerb erkölcs, a szerb nemzeti viselet, nemzeti ének és nemzeti játék. A szónok kikelt Bosznia és Hercegovina további megszállása, valamint az osztrák-magyar propaganda ellen, melyet általában a Balkán-félszigeten s különösen Ó-Szerbiában és Macedóniában üznek, s azzal vádolta Ausztria-Magyarországot, hogy Bulgáriában közönségekben van a bolgár püspökök beiktatása dolgában. Végül a szónok indítványozta, hogy a szerb kormány tiltakozzék a portánál a püspök-ügyben s vegye tudomásul a „Velika Srbija” egyetelnő tagjainak a legutóbbi szerb-macedon népgyűlés határozataitól való csatlakozását. Ugyaníly értelemben beszéltek még Sima Avranovics miniszteri hivatalnok, Ilija Vojvics publicista és egy montenegrói, Ivankovics, a francia követség volt tolmácsa. Szerb-macedon meetinget tartottak ugyancsak vasárnap Nisben; elhatározták, hogy a belgrádi szerb-macedon meeting ismert határozataitól csatlakoznak.

A lázongó angol katonák. Alig hogy a londoni angol-granatosokat megrendszabályozták, újabb angol katonai zendülések híre érkezik. Ezúttal nem a londoni katonákról van szó, hanem az angolok tulajdonát képező Chatham-szigetéről (a nagy Oceánban, Új-Zelandtól keletre) jön a távirat, hogy a zugoldó katonák erőszakosságokra vetemedtek. A félhivatalos távirat iparkodik szepíteni a dolgot és csak annyit árul el, hogy az elégedetlen katonák igen számos löszerszámot és nyergel megsemmisítettek, de azért el lehetünk rá készülvén, hogy két-három nap múlva már sokkal kevésbé ártatlan színben fog feltűnni ez a legújabb zendülés, mely mindenesetre ismét igen jellemző fényt vet az angol szárazföldi hadsereg fejelemzetlenségére.

Táviratok.

Az E. M. K. E. kiállításunkon. — Kolozsvár, aug. 12. (Saj. tud. táv.) Az E. M. K. E. szept. 7-én Déván tartja közgyűlést. Gyűlés után testületileg mennek Aradra a kiállítás megtekintésére.

Vizbefut katonák. — Linz, aug. 12. (Saj. tud. táv.) Tegnap délután a gyakorlatnál nyolcz utász-katona egy csónak felborulása következté-

ben a Dunába esett. Hatot megmentettek, kettő a vízbe fult.

A német császár utja Oroszországba. — Berlin, aug. 12. (Saj. tud. táv.) Hír szerint a császárt augusztus 14-én délben utazik Oroszországba.

Az osztrák-magyar hajóraj az angol királyné előtt. —

London, aug. 12. (Saj. tud. táv.) A királyné a connaughti hercegi pár és az uralkodóház több tagja kíséretében tegnap az „Alberta” yacht fedélzetéről megtekintette az osztrák-magyar hajórajt. A hajók ez alkalomból ünnepiesen fel voltak lobogozva. A királyné megérkezésekor a „Kronprinz Rudolf” nevű hajón felállított zenekar az angol néphymnuszt zendítette rá, s azt többször ismételte. A hajóraj megtekintése után, mely egy óra hosszat tartott, a walesi hercegi pár és Waldemár dán herceg szemlélték meg az osztrák-magyar hajórajt, s minden egyes hajót behatóan megtekintettek. — A hajóraj, mely ágyulövésekkel üdvözölte a királynét, kitézte a brit lobogót.

Kevésell a királyné látogatása után István főherceg, Hückel ellentenger-nagy és a hajóraj tisztjei udvari fogadatok Osborne-be hajtottak, hol nagy díszebéd volt. István főherceg a királyi családdal ebédelt, míg a többi tisztnek a kertben felállított nagy sátor alatt volt terítve. Az ebéd alatt a terrazon zenekar játszott.

A „Franz Josef” és a „Kronprinzessin Stefanie” nevű hajók ma este Wilhelmshavenbe indultak, a „Kronprinz Rudolf” és a „Tiger” pedig csak holnap indulnak el.

Az angol-francia egyezmény. —

London, aug. 12. (Saj. tud. táv.) A felsőház tegnap ülésén Salisbury kormányelnök előterjesztette az angol-francia egyezményt és kijelentette, hogy az egyezségnek csupán az a célja, hogy tisztázzassék Angliának Zauzibárral és Franciaországnak Madagaszkárral szemben való állása. A hátsó vidékekre vonatkozó modern theoraiával szemben, mely némiképp felgöcsösítette Franciaországot, hogy félközti-tengeri birtokaitól délre oly messzire nyomuljon elő, amennyire neki tetszik, kivánatos volt meghuzni a határvonalat s elválasztani Franciaországot és a Nigertársaság működési körét. A részletek megállapításánál Sokolót a Nigertársaság fogja megkapni. Franciaország és Anglia jegyzékváltás után elismerték, hogy az egyezség nem érinti Törökország jogait Tripolisztól délre. Angliának és Franciaországnak Afrika más részeiben való viszonyai és hatalmi köre ügyében az őszszel vegyes bizottságot fognak kiküldeni, melynek megállapodásaihoz azonban mind a két fél hozzájárulása szükséges.

Az örmény-ügy. —

London, aug. 12. (Saj. tud. táv.) Az alsóház tegnap ülésén Fergusson államtitkár kijelentette, hogy a kormány ez idő szerint nem szándékozik semmiféle lépést tenni az örmény egyházi gyű-

lésnek Aschikian patriarchához intézett emlékirata ügyében.

Az argentin forradalom. —

London, aug. 12. (Saj. tud. táv.) A Reuter-ügynökségnek jelentik Buenos Airesből tegnap kelettel: Hír szerint Celman legközelebb elutazik Európába. A pénzügyi helyzet szemléltetését javul.

A kolera. —

Madrid, aug. 12. (Saj. tud. táv.) Deniából vasárnap egy szegény zenész érkezett ide s koleraszerű tünetek közt megbetegedett. A kórházba szállították, hol hétfőn meghalt.

Naptár.

Augusztus 13. Szerda. Róm. kath. naptár: Ipoly, Kassz. — Kassz. — Protestáns naptár: Ipoly, Kassz. — Görög-ország naptár (aug. 1.): Eleázár. — A nap két óra 52 perczkor, nyugszik 7 óra 16 perczkor.

Augusztus 15-18. A magyarországi mészések egyetelnő országos közgyűlése.

Augusztus 17-20. A lövészegetlet nagy Lőrincz-napi ünnepi lövésze.

Szeptember 7. Az új-aradi tüzoltókar zászlószentelése.

Szeptember 7-8. Az ipartestületek országos értekezlete.

Október 6. A vértanuk szobrának leleplezése.

Időjárás.

Légnyomás: reggel 7 órakor 758.4 mm. délután 7 órakor 756.3 mm. Hőmérséklet: reggel 7 órakor 19.2-20.8, délután 2 órakor 23.1-23.4. Szél iránya és ereje: reggel 7 órakor N. 1. délután 2 órakor ÉN. 4. Felhőzet: reggel derült, délután gyér felhős. Csapadék az előző 24 órában: 0 mm.

Sport.

A makói tornaegylet Krivina Lonovics József Csanádvármegye főispánja védnöksége mellett a fölépítendő tornacsarnok alapja javára Makón augusztus hó 24-én trnaversenyt rendez. A rendezőség: Kemény Mihály egyll. elnök. Fizetés: Kálmán versenyb. elnök. Vendel János dr. versb. és egyll. elnök. Kemény Zoltán dr. versb. és egyll. titkár. Dedinszky Béla dr. versb. és egyll. pénztáros. Bató Lajos, Bánffy Gyula, Becker János, Borotvás Dezső dr., Boros Sámuel, Dózsa Lajos dr., Dózsa Sámuel dr., Dallos Sándor dr., Farkas János, Farkas Mór, Ficsor József, Fodor János dr., Fülöp Gy. Géza dr., Grün József, Horváth Illés, Hoffer Lipót dr., Iritz Mór dr., Jediczka Béla dr., Kristóffy József, Lonovics Albert, Madzsar Gusztáv, Makay Endre, Molnár Albert, Oehring József, Pintér Miklós, Poór Endre, Popescu József, Réthy Károly, Sebők Sándor, Smajda Mihály, Spitz Bernát dr., Szél Akos, Tóth Lajos, Török Imre rendező-biz. tagok. A verseny kezdete: délelőtt 7 órakor, délután 5 órakor. Helyárak a zárt pályán: Ülőhely: 50 kr. Gyepjegy: 1 frt. Allóhely a korláton kívül: 20 kr. A délelőtti versenyt a makói kaszinó termeiben társasébd követi. A délutáni versenyt után a színházteremben személyenként 1 forintos belépti díj mellett zártkörű táncmulatság tartatik. Kedvezőtlen idő nem akadály. A vidéki vendégek kéretnek, hogy az elszállásolás tekintetében jövetelüket mielőbb bejelenteni sziveskedjenek. Egyll. jelvények és beléptijegyek láthatólag viselendő.

Versenybíró-ság: Elnök: Meskó Sándor dr., alelnök: P. Eckhardt Oszkár. Versenybírók: Horváth Illés, Juhász György, Nagy Sándor, Oláh Miklós, Pálffy Viktor, Vermes Lajos dr. (bajnok). Jegy-

zők: Bán Zsigmond és Halász Antal. Időmérők: Major Miklós és Vastagh Frigyes. Indítók: Fial Gábor és Lonovics Sándor. Témérők: Geller Béla és Katay Gyula.

Versenysorrend:

I. Délelőtt. A nyílt pályán.

1. Országuti kerékpárverseny. (Nyílt verseny.) Távolág 10,000 méter. Versenypálya a Szedegről Makóra vezető állami út teste. Indulás reggel 7 órakor. Célpont a marosi hid előtt kitűzött zászló. Díj: elsőnek ezüstérem, másodiknak bronzérem.

2. Versenygyaloglás. (Nyíltverseny.) Távolág 10,000 méter. Versenypálya a Szedegről Makóra vezető állami út teste, amelyről letérni nem szabad. Ingulág reggel 7 óra 10 perczkor. Célpont a marosi hid előtt kitűzött zászló. Futni, ugrani nem szabad, s ki ez ellen vét, disqualifikáltatik. Díj: elsőnek ezüstérem, másodiknak bronzérem.

3. Versenyúszás. (Nyíltverseny.) Távolág 1000 méter. Versenypálya a Maros folyó a ludvári erdőlt letele az uszodáig. Indulás reggel 9 órakor. Díj: elsőnek ezüstérem, másodiknak bronzérem, II. Délután. A polgári leányiskola udvarán levő zárt tornapályán.

4. Juniorok versenye. Sikfutas, a pálya egyszer körül. Győztes, ki elsőnek érkezik. Díj: elsőnek tisztelt díj.

5. Távolág. (Nyíltverseny.) Győztes az, ki leghosszabbat ugrik. Minden versenyzőnek egy próba- és három versenyrág engedtetik. A próbagrást tetészes szerint lehet használni vagy nem; használás előtt azonban ezt közvetlen az ugrás előtt ki kell jelenteni. Díj: elsőnek ezüstérem, másodiknak bronzérem.

6. Súlydobás távolágba. (Zártverseny.) Súly 17 és fél kgr. Győztes az, ki a súlyt legtovább dobja. A dobás ugródeszkáról, lépélsábló történik. Ha a versenyző dobásközben vagy közvetlen utána a deszkáról előre lép, ezüldobás semmis; ha másodsor is lépél, áll. Minden versenyzőnek három dobás engedtetik. Díj: elsőnek ezüstérem, másodiknak bronzérem.

7. Magas ugrás ruddal. (Zártverseny.) Győztes az, ki legmagasabbat ugrik. Minden versenyző minden magasságnál egy javító ugrást tehet. Kingyanazon magasságnál a zsinórt kétszer leüti, eláll. A verseny 1.80 méter magasságnál kezdődik. Díj: elsőnek ezüstérem, másodiknak bronzérem.

8. Gerelyvetés. (Zártverseny.) Minden versenyző hatszor vet. Ki négy vetésben nem talál, eláll. A vetés ugródeszkáról 12 méter távolágból, lépélsábló történik. A deszkáról vetés közben vagy utána lépéni nem szabad, s az ily dobás semmis; ismétlés esetén a versenyző eláll. Csak azon vetés számít, melyben a gerely csucsával találja a bábót, ugy, hogy az hátracsuklik; surlós nem számít. Díj: elsőnek ezüstérem, másodiknak bronzérem.

9. Magas ugrás. (Zártverseny.) Győztes az, ki legmagasabbat ugrik. A verseny 1.40 m. magasságnál kezdődik. Minden versenyző minden magasságnál egy javító ugrást tehet; ki a zsinórt ugyanazon magasságnál kétszer leüti, eláll. Díj: elsőnek ezüstérem, másodiknak bronzérem.

10. Szertornászás. (Nyíltverseny.) A verseny nyújtón, korláton és lovon történik. A versenyzők egymás után lépnek a szerekhez; minden versenyző minden szerhez háromszor léphet s oly

lia ellenzője, Berger Klára párnája, Fischy Luiza gyönyörű himzése mind megannyi remek darabjai a kiállításnak. De azért a legnagyobb elismerés Ambrus Anna urhölgy s tanítványa Bátorfy Etel fehérhimzéseit illeti meg. Olyan darabok ezek, melyek a fejlettebb izlet is teljesen kielégíthetik. Zsebkendőik oly figyelemmel és ügyességgel himzettek, hogy méltán megérdemlik az első helyet. Itt megemlítem még egy csabai hölgy, Spitzer Janka urhölgy fényes kivitelű oszonnaterítékét is s Weisz Julcsa kintűnő fehérvarrónót is, kinek munkái Berán Antal szobáiban vannak.

A gyoroki csángók kiállítása Capdebó ezredesné urnó érdeme, nemcsak azért, hogy ő rendezte be fülkőjüket, hanem mert e nemes szivű urnó fáradhatlan buzgalommal ügyel fel munkájokra s hogy ő előlegezi nekik az anyagot. Méltán sorakozhat a csabai és kalotaszegi himzések mellé a gyoroki csángók munkája. Szingzadagsága, az összehalítás, a motívumok és a kivitel meglepő. De Capdebó urnó saját munkái is oly szépek, hogy alig lehet izlésesebbeket képzelni.

Ime, ez a sok adat mind azt mutatja, milyen izléssel, milyen tervvel dolgoznak a gyöngéd kezek. Kiállításunk egyik legszébb részét ok teremtették meg s fardáságuk legjobban eső gyümölcse lesz az — elismerés.

Az elvesztett paradicsom.

(Francia regény.)

Az „Aradi Közlöny” színműve eredetiből fordította:

[13] Grácia Anna.

Mikor Fernand erre a meggyőződesre jutott, olyan volt, mint az örült. Több napig szobájába zárkózott, visszautasítva még férjét is. Hiába könyörgött Villadon, Fernand közönyös maradt.

Ágyában vagy pamlogon feküdvén, ugy szólnak szerencsétlenségével táplálkozott, folyton maga előtt látva a Renardié arcát a nap és éj minden órájában.

Drágán fizette meg a mult boldogságát... És most, hogy reá nézve beállott a szerencsétlenség, ez a boldogság még sokkal nagyobbán látszott, sokkal tökéletesebbnak, sokkal kívánatosabbnak... Oly fásultságra esett, ami férjét nyugtalanította.

Villadon Bourguell orvos után küldte. Ennek Fernand bevallotta érdekes állapotát. Nem volt más mód magaviseletének különöségét megmagyarázni. Es Bourguell megnyugtatta Villadont!

Nagyban véve nincs panaszra oka. Az élet kiegyenlítődik az ön számára. Ön elvesztett egy gyermeket. Kedves neje azon van, hogy egy mássikkal ajándékozza meg önt. Örüljön tehát. Azonban kedves neje nagyon rosszul van. Rendkívül fáradtnak látszik. Szüksége van szorakozásra. Szüksége van különösen szeretetre. Ebben a tekintetben számítok önre, kedves Villadon.

Oh, doktor! tehát nem tudja, hogy imádom? — Nos hát akkor folytassa. Bourguell távozott, Villadon pedig nejehez rohant. Lábaihoz borult és megcsókolta kezét.

Igaz-e, Fernand, amit az orvos mond? — A nő sápadtan, a dühtől és szégyentől félig halva felel: — Igaz!... — Es te nem örvendesz neki? — Dehogyan nem, Orban, boldog vagyok. — Kedves nőm... Es te elitkoltad előttem? Es Bourguell orvosra volt szükségünk, hogy ezt megtudjam? Rossz... Miért?... — Bizonyos akartam lenni... Nem akartam később megfosztani a boldogságtól, ha esetleg csaldótam volna. Es mialatt Villadon megöleli, Fernand magában mormogja: — Minő kegyetlen komédia! De hát nem fogok belehalni? — Es mindennap kénytelen volt a legélelkebb örömet tetetni, hogy feleljen

annak a nagy öröme, amit férjénél látott.

Es mikor mosolyogni látszott, szive mélyében a balált kívánta, amely magával vitte volna a semmiségbe...

Ismét fiúnak adott életet. Azonban szomorú pillanatokban foganatva, könyök és izgalmak közt, a szegény kicsike arcán viselte örök jelét annak a sok gyötrelmeknek, amelyek anyja keresztülment. A bűn gyermekei szenvedés. Az újszülött a kárhozat bélyegét látszott magán viselni. Vonásai feldúltak, öregek voltak. Az egyik kiálló vállá szinte pupossá tette. Homloka borzasztó ügy volt.

Mikor az első sirását hallotta ennek a kis teremtésnek, amely mindjárt a világban való megjelenésétől fogva el volt itelve a szenvedésre, Fernand elfordította a fejét.

Nem akarta látni. Nem akarta hallani. Elrémült attól a gondolattól, hogy eszentul folyton és mindig szeme előtt lesz a Renardié élő emléke, a büntény bizonyítéka, a boszura való folytonos igazgatás...

De mikor a dajka bemutatta neki a kicsikét pong olában, mikor ezt az ártatlan teremtést látta, akinek ő volt az anyja, és aki az elkövetett bűnt testének formáltságával fizette meg, szive feloldadt; sirva vette karjaiba a gyermeket és megcsókolta.

Anyja volt mindennek előtt. Es az anyai ösztönnel különös előrelátó képessége van. Fernand előre látta, hogy ennek a gyermeknek az élete nehézségek... Ösztönszerű félelme támadt, hogy ő egyedül fogja szeretni egykoron. — Valakinek csak kell szeretni ok — mondá magában. — Ki tenné... ha én nem?

Villadon Henrinak akarta nevezni. Azonban az anya sokkal jobban örzte meg az elhalt szent gyermek emlékét, semhogy még látszólag is igyekezett volna őt helyettesíteni a Renardié fia által. Henrinak nevezni ezt a gyermeket, ez szentségtelenítésnek tetszett előtte, s értés ama kimondhatlan szerelem iránt, a mit férje iránt érzett. — A Noél (Karácsony) nevet kapta.

Fernand akarta ezt így, mert kérelhetlen akart lenni boszujában, mert megesküdött, hogy a bocsánat sohasem fog leszállani szívébe.

Hónapok multak el, azután évek. Es a muló évek nem hoztak sok változást a helyzetbe és nem módosított sokat fájdalman.

Az emlékek éppen olyan élénk, a gyűlölet ugyanolyan élénk maradt. André felöltött. Atyjához hasonlított; éppen olyan szelidnek mutatkozott, mint Villadon, éppen olyan széles és emelkedett intelligenciával bírónak.

Noel most öt éves volt. Az elmúlt évek még jobban kidomborították nyomorék vállát.

Arca különös rutságával mégis rokonszenves benyomást gyakorolt. Homloka rendkívül intelligenciára vallott; fekete és mély szemai igérni látszottak, hogy nem homályosodnak el soha rossz gondolatokban, hogy mindig szembes és őszintén fognak tekinteni.

Engedelmes volt anyjával szemben, dolgos és nagyon szerette André-t és Villadont.

Fernand iránt nemcsak szeretetet, hanem szinte beteges imádat tanúsított a természetnek és a mostoha szülőte. Nem viselhette el az anyjától való elválast. Ha egyszerű-máskor nem volt közlelben, a kis fiu nyugtalan lett és szomorú, és csak akkor nyerte vissza nyugalmát és örömet, ha ismét láthatta.

Fernand végre úgy szerette, mint a másik fiát; az igaz, ebben az anyai szeretetben volt egy kis szánalom is a kis nyomorék iránt, szeretete azonban nem volt kevésbé élénk. Nem állhatott ellent sokáig szívének.

Ö vigyázott az André nevelésére, ő örökdött a Noel első lépté felett.

Noel, bármilyen kicsiny is volt, kimutatta természetének szelidségét, kedvességét ezer gyermekies becézéssel.

Mikor még nem tudott beszélni, megfogta anyja kezét és mosolyogva csókolta meg azokat. Mikor már néhány szót tudott gagyogni, elragadtatással állott meg anyja előtt, mosolyogva neki, csókoltatva kezét (ez volt kedvenc becézése), mondá:

— Nagyon szeretlek, mama, nagyon szeretlek.

A gróf lelkében a legcsekélyebb gyanu sem fért, és éppen ugy szerette Noélt mint André-t. Nem csinált semmi különbséget a kettő közt. De talán igen, ha nem uála is, ugy, mint Fernand-nál, ugyanaz a könyörületes érzés idézte elő, amely őt, az elegáns, a gyönyörű termető férfit meghattotta a kis nyomorék és gyűlölt fiúval.

Igy mult el tehát a Fernand élete, nem boldogan ugyan és nem is nyugodtan, mert mindig attól félt, hogy valami véletlen, vagy a rosszakarát felderítő férje előtt a multat.

Hanem élete mult, nap nap után a megsemmisülés, az elfaltság egy nemében, amelyből néha ostorcsapásként felriasztotta a Renardié hirtelen látása, a kinek megjelenésétől forni kezdett szívében a régi időkől összegyűlt gyűlölet.

Renardiére megházasodott és neki is volt egy kis leánya, imádosra méltó gyermek, akinek anyja megbűnült, és szinte tehetetlen lett a szülés óta.

Fernand nem ment gyakran a faluba, és mikor néha arra járt, ez csak akkor történt, mikor a misét akarta hallgatni. André mindig elkísérte és több ízben észrevette Gillette-t, aki más gyermekkel játszott vagy egy cseléddel sétált.

— Oh! mama, milyen kedves az a kis leány — szolt André naivul.

Anyja nem felelt semmit és sietve haladt el a kis leány előtt. Tudta, hogy a Gillette atya az az anyyra gyűlölt férfi és a leányt is ugy gyűlölte, mint Renardié-t.

Ez a jelenet többször ismétlődött. — Mama, — mondá ilyenkor André — nézz oda, ott van a csinos kis leány...

Fernand magával vitte gyorsan a fiát.

André végre megtudta valahogyan a kis leány nevét. Hogyan? Azt nem lehetett soha megtudni. Es most már csak a nevet emlegette.

(Folytatás következik.)

VASÚTI VONATOK MENETRENDJE.

Aradról-Budapestre.						Aradról-Temesvárra és vissza.						Aradról-Gurahoncra és vissza.							
Állomások	Személy-vonat	Gyorsvonat	Személy-vonat	Vegyes-vonat	Vegyes-vonat	Állomások	Vegyes-vonat	Vegyes-vonat	Állomások	Vegyes-vonat	Vegyes-vonat	Állomások	Gyorsv.	Szem. v.	Vegy. v.	Állomások	Gyorsv.	Szem. v.	Vegy. v.
Arad	indul	2.10 d. u.	7.45 reg.	9.05 este	6.46 reg.	Arad	indul	4. reg.	Arad	indul	4.20 reg.	Budapest	ind.	4.20 d. e.	4.0 este	Gurahonc	ind.	4.20 reg.	3.20 d. u.
Kurtics	"	12.37 "	8.10 "	9.36 "	7.25 "	Uj-Arad	"	7.9 "	Temesvár	"	6.47 "	Arad	"	4.10 d. u.	6.20 reg.	Almás-Alesli	"	4.39 "	3.41 "
Csaba	"	1.54 "	9.14 "	11.05 éjjel	8.51 d. e	Németság	"	7.3 "	Vinga	"	7.4 "	Otvenes	"	4.57 "	3.25 "	Boros-B.	"	5.16 "	4.16 "
Szolnok	"	4.47 "	11.31 "	2.25 reg.	7.51 "	Orczifalva	"	7.58 "	Németság	"	7.25 "	Zimánd	"	5.05 "	3.40 "	Repszeg	"	5.35 "	4.41 "
Budapest	érkezik	7.45 este	1.55 d. u.	5.30 "	—	Arad	érkezik	8.4 "	Uj-Arad	"	7.50 "	Uj-Szt-Anna	"	5.34 "	4.20 "	Bokszeg-Beöl	"	5.46 "	4.54 "
Bécs d. e. t.		6.05 reg.	7. — este	1.40 d. u.	—	Arad		8.48 "	Arad	érk.	8.15 "	Kerek	"	5.42 "	4.30 "	Borosjenő	"	6.11 "	5.26 "

HIRDETÉSEK:

!!! Olcsóbban mint bárhol !!!

PAPLANT, MATRACZOT, teljes

ágyberendezéseket,

lőszöröket

és

viaszkos vásznat

csodálatos olcsó árak mellett

árusítok el

REICH B. KÁROLY

Szabadságtér I. sz. a.

GABONAZSÁKOK, REPCEPONYVÁK,

Gépolajok

tisztító-kócz dohányzsineg

legjobb minőségben

és legolcsóbbanszintén itt kaphatók.

Hirdetések

507-9° felvétetnek

a kiállítási üzleti irodában

a helybelli és vidéki,

„KIÁLLÍTÁSILAPOK”

ugyszinte a részére,

továbbá a Csöty-féle diszozslopkra.

Hirdetések feladásakor a kiállítási területre való belépti jegyek ára megtérítettik.

Arad sz. kir. város polgármesterétől.

1086 | 1890. sz. 567-2-3

Hirdetmény.

Közhirre teszem, hogy Arad sz. kir. város törvényhatósági útjainak építési, kezelési és fenntartási kiadásairól, valamint az ezen kiadásokat fedező bevételekről 1891 és 1892 évekre terjedőleg általam összeállított, a törvényhatósági közigazgatási bizottság előkészítőleg tárgyalta s megállapított költségelérőnyezet a folyó hó 14-től 28-ig 15 napra a városház tanácstermében közzemlére kitétvén, jogában áll azt mindenkinek megtekinteni, ellene felszólalni, s a felszólalást hozzám a f. hó 28-ig bezárólag írásban benyújtani.

Arad, 1890. augusztus 11-én.

Salacz,
kir. tanácsos, polgármester.

Arad-csanádi vasutak palotájában.

Aradi

czipőárú- és czipő felsőrész-
GYÁR

GORZÓ ANTAL és TÁRSAI

ARADON.

Mérték utáni megrendelőre készíttetnek: mindenféle női-, férfi- és gyermek czipők, a művelt közönség igényelhez alkalmazva. Továbbá pontos orthopéd-czipők, katonatiszti csizmák stb.

Nagy raktár mindenféle, jó minőségű olcsó kéz lábbelikből, szabott árakkal, nagyban és kicsinyben.

561 2-3 Egy

kereskedő-segéd,

ki a magyar és román nyelvet tökéletesen bírja, fűszer-, vas- és norinbergi áruk eladásában kellő jártassággal bír, kedvező feltételek mellett azonnal alkalmazást nyer üzletben. A rőfös-áruk eladásában is jártnak előnyben részesülnek.

Ajánlatok **Holländer Sámuel** ur Csermő (Aradmegye) czim alatt küldendők be.

Arad-csanádi vasutak palotájában.

Hirdetmény.

Az 1890. évre érvényesített hadmentességi díj kivételisi listájára f. é. augusztus hó 11-én kezdődött 8 napi közzemlére az adóügyi osztály I. sz. helyiségében kitétvén, felhívtak az érdekeltek, miszerint a rajok kivett hadmentességi díj ellen esetleg fenforgó kifogásait, a közzemlére tétel napjától illetve az új díjkötelesek a hadmentességi díjnak könyvecskéikbe történt előírása napjától számítandó 15 nap alatt a városi tanácsnál beadják, a kivett díjnak előírása végett pedig az adóügyi osztálynál 8 nap alatt a saját érdekükben jelentkezzenek.

Aradon. 1890. augusztus 9-én.

A városi tanács.

Ilyen szép és hosszú hajat

csak az én cs. és kir. kizárólag szabadalmazott

Rezeda göndörítő hajkenőcsöm

növeszthet, melynek rendszeres használata után a fejnek legkopaszabb részein is dús hajat keletkezik, az ősz és vörös hajszálak pedig sötét színt öltenek. — Ezen kenőcs csodálatos módon erősíti a fejbőrt, már néhány nap múltán a korpaképződést teljesen megszünteti; a hajnak kibúlását pedig a legrövidebb idő alatt egészen és mindenkorra megakadályozza; természetes fényt kölcsönöz a hajnak és azt

hullámfűrtüre

göndöríti, az észlétést pedig a legmagasabb életkorig megőrzelmé. Kellemes illatú és pompás kiállítású által a legválasztékosabb pipereasztalnak is díszítő válik.

Egy tégelynek ára használati utasítással (7 nyelven) együtt 1 frt 50 kr. postánküldéssel 1 frt 60 kr. o. ért. — Elárusítók tetemes százalékban részesülnek.

Gyár és központi fő szállító rakhely nagyban és kicsinyben

POLT KÁROLY illatszerésznel

Bécsben, 8-ik kerület, Josefstadt, Josefstadtstrasse Nr. 32., aki számos szabadalmának tulajdonosa. — A főnöbbi czim alatt küldendők minden megrendelőnek, a honnan azután az országok előre beküldése vagy postán való utávittele mellett minden rendelkezés a leggyorsabban fogantatottatik.

Valódi és hamisítatlan minőségben Aradon is kapható és pedig 31815-20

ELIAS ARMIN úr illetzerkereskedésében a templomutcában.

Magyar királyi államvasutak üzemeltetősége Aradon.

HIRDETÉSEK.

A n. é. közönség tudomására hozzuk, hogy 1890. évi augusztus hó 10-től kezdve 1890. évi szeptember hó 30-ig az arad-radna-lippai vonalon a 468. sz. vonat személyszállítással fog naponként közlekedni az alábbi menetrend szerint:

INDULÁS: Aradról . . . . . este 7 óra 8 percz
" Glogovác . . . . . " 7 " 26 "
" Mondorlak (7. órh. fmh.) . . . . . " 7 " 35 "
" Györök . . . . . " 8 " 03 "
" Ménes (15. órh. fmh.) . . . . . " 8 " 12 "
" Paulis . . . . . " 8 " 22 "
" Baracza . . . . . " 8 " 27 "
ERKEZÉS: Radna-Lippa . . . . . " 8 " 39 percz.

Ezen vonattal II. és III. osztályú személykocsik közlekednek, tehát I. oszt. menetjegyek nem adtnak ki. Az indulási és érkezési idő budapesti idő szerint ven kitüntetve.

Arad, 1890. augusztus hó 6-án.

Az üzemeltetőség.

(Utányomat nem díjaztatik.) 565-2-3

Pályázat.

Arad sz. kir. város közönsége a területén létesítendő csatornázás terveinek elkészítése iránt pályázatot hirdet.

A pályázati ajánlatok f. évi november hó 26-ikának d. e. 12 órájáig nyújtandók be a polgármesteri hivatalhoz. A pályázati feltételek az azokhoz tartozó mellékletekkel együtt a pályázni óhajtoknak a polgármesteri hivatalhoz intézendő, megkeresésre megfogják küldetni.

Aradon, 1890. évi július 26-án.

Salacz Gyula,
kir. tanácsos, polgármester.